

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. дн Добринка Станчева Пейчева, катедра Социология при
Философски факултет на Югозападен университет, Благоевград

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“ по научна специалност „ Социология“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на Научно жури по
защита на дисертационен труд въз основа на Заповед УНСС №1034 от 15.04.2022 на
Заместник Ректора по научно-изследователската дейност и международно
сътрудничество

Автор на дисертационния труд:	Лусиен Петерс
Тема на дисертационния труд:	Студентски социален капитал, социално пространство и градски живот в София
Научен консултант:	доц. д-р Катя Живкова Михайлова

1. **Информация за дисертанта**

Дисертантът се е обучавал в докторска програма СОЦИОЛОГИЯ към катедра
„Икономическа социология“, Общикономически факултет на УНСС по научна
специалност „Социология“, професионално направление 3.1. Социология,
антропология и науки за културата“, съгласно Заповед на Ректора на УНСС №
2870/27.11.2020 г. Обучението е осъществено в докторантура на самостоятелна
подготовка срещу заплащане през периода 27.11.2020 г. - 24.03.2022 г.

- **Кратка биографична справка**

Докторантът Lucien PETERS, е гражданин на Люксембург, пенсионер от 2020 г.
Завършил е Exeter University, UK: магистър по финанси - 1988 г. както и Джордж
Мейсън университет в САЩ - бакалавърска степен „Сателитно излъчване“- 1987 г.

- Заемани академични и други длъжности до момента (вкл. длъжности извън ВУ
или научна организация).

Lucien PETERS е работил в Европейския парламент (ЕС) L-2929 Люксембург като
управленски съветник в Службата на генералния секретар (SG), относно управлението
на оперативния и репутационния риск; разработване на стратегически планове и
годишни работни програми; изпълнение на препоръките от одита и пр. Работил е и в

Европейския регион на Световната здравна организация (СЗО) DK-2600 - Копенхаген като заместник-директор, администрация и финанси и в Европейската комисия (ЕС) L-2920 Люксембург като съветник по бюджета и дълга на ЕС и др.

Lucien PETERS е съдружник-основател на SES - Société européenne des satelits („Astra Satellites)“

Говори немски (C2), френски (C2), английски (C2) и български (A1)

Не е заемал академични длъжности до момента.

- Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план:

Индивидуалният план на докторанта е изпълнен, успешно са положени всички заложи в него изпити. Има активна публикационна дейност в периода на докторантурата, отговаряща на законовите изисквания.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният от докторанта дисертационен труд на тема „Students’ social capital, social space, and civic life in Sofia“ структурирана в четири глави, увод и заключение и приложения в обем от 153 стандартни страници.

Дисертационният труд представлява пресечна точка между етнографските, социално-антропологически и социологически търсения за изследване на младежта, свързани със създаването, изграждането и поддържането на социален капитал.

Още в началото на рецензията ще си позволя да споделя удоветвореността си от удачно приложения етнографски и едновременно с това мултидисциплинарен подход към темата на дисертационния труд, имайки предвид специализацията на катедрата, в която е зачислен докторантът .

Изхождайки от развитията в етнографските изследвания бих могла да кажа, че предложеният текст е добре структуриран, с релевантна цел, методология, хипотези и анализи.

Поставен на лонгитюдна изследователска основа дисертационният труд разкрива една допълнителна стойност, тъй като чрез лонгитюдността аргументацията на автора се построява върху продължила във времето изследователска проверка и позволява във висока степен доверяване към постигнатите резултати.

Целта, задачите, предметът, обектът и методите на изследване са релевантни.

Целта, която си е поставил дисертанта е да изследва дали причините за ниски нива на участие на млади възрастни с висше образование в българския граждански живот в България след 1980 г., включително разочарование от политици и обществени

институции, съмнения относно истинността на медийните репортажи и ниски нива на доверие към граждански и политически участници, са валидни и днес.

Обект на дисертационния труд са предимно настоящи и завършили студенти през последните седем години в гр.София и в по-малка степен завършили студенти, живеещи извън София, с намерение да бъде проследено участието им в гражданските и политически процеси.

Както ги е описал авторът „наблюдаваната група млади възрастни включва студенти и наскоро завършили студенти от двата пола, на възраст 19-36 години в началото на периода на наблюдение. Включените членове са от така нареченото поколение Millennial, родени между 1980 и средата на 1990-те. Едни информатори са родени на ръба между края на хилядолетието и началото на така нареченото Z-поколение (след 1995 г.), докато други от завършилите университета са родени през късния комунистически период и са свидетели на последните години от стария комунистически режим, както и на последвалата го смяна .

Някои от изследвани лица са в горния край на възрастовия диапазон (т.е. завършили са университет в началото и средата на 30-те години) и са сред последното поколение, прекарало 1-3 години в комунистическите младежки движения Чавдарче и Пионерче, т.е. през умиращите дни на Комунистическото управление в края на 1980-те, докато други са чували само от семейството и по-възрастните приятели за комунистическите времена, както и за периода на „промените“ (на режима) в началото на 1990-те

Предмет на дисертационния труд са взаимодействията между лица от няколко социални кръга за разкриване на потенциала им за влияние върху структурата на социалния капитал и върху участието в гражданския и политически живот на изследваните младежи: семеен кръг, приятелски кръг, географско пространство, семейни разкази и пр. Има се предвид самата „структура на социалния капитал на студентите – техният обвързващ капитал (семейство и близки приятели) и техният мостов капитал (други приятели, съседи и колеги), тъй като е установено, че обществените граждански действия се проявяват предимно в рамките на социални групи (например предизборни митинги, обществени протести , стачки, блокади, разпространение на петиции и др.).

Специален акцент в предметната си област дисертантът поставя върху географското пространство и неговото влияние. Изследва доколко силно, наред със семейството и приятелския кръг е влиянието на географското пространство, в което пребивават и се социализират студентите и завършилите, Изследва доколко то може да окаже влияние върху структурата и поддържането на техния социален капитал и доколко тази пространствена обстановка може, да окаже влияние за провокиране на интереса на студентите към гражданския и политически живот в София .

„Вкарването“ на социалните кръгове, и на пространствената географската среда, в предметната област на изследване върху социализирането на избраните респонденти в София и в България като цяло за открояване на възможното им влияние върху участието им в гражданския живот, е също релевантна изследователска интенция.

За постигане на целите си дисертантът използва няколко **методи**.

1. за основен метод за изследване е избрано лонгитюдно етнографско наблюдение върху студенти от висши учебни заведения в София. Вторият метод е полуструктурирано интервю, а третият – „истории на живота“, провеждани в неформални условия, с представители на поколенията след 1980 г.

За определяне на пространствените настройки на социализирането на студенти и студенти в София, менталното картографиране се използва като четвърти метод за проследяване на студентски движения, групов състав, събирания и визуална идентификация на граждански сгради и места.

Авторът е извършил едно проследяване на младите градски жители с висше образование в София в рамките до 7 годишен период. Целевите лица са посещавали или са посещавали през последните 3-10 години един от двата големи университета в София, а именно Университет за национално и световно стопанство, (УНСС) и Софийски университет (СУ). Някои от студентите и наскоро завършилите са прекарвали семестър в чужбина, предимно в Германия и Холандия, в контекста на програма Еразъм на ЕС, докато други са се преместиха от други висши учебни заведения в България в София. Някои изследователи са били студенти по време, на част, или през целия период на наблюдение, а други са завършили университет в някакъв момент след 2000 г., т.е. имали са своята социализация и образование до голяма степен в посткомунистическо време. Наблюденията са фокусирани освен това, върху студенти и завършили студенти, живеещи в широкия център на София, включително и върху живеещи в някои крайни квартали като Княжево. Повечето от учениците са от семейства с доходи от диапазона от средни до по-високи доходи. Само двама произхождат от семейства от работническа класа или от т.н „сини якички“. 15 е общият брой на изследваните лица.

Проучванията на респондентите са направени както в реалния живот, така и чрез социалните медии. Социалните медийни платформи, които са наблюдавани са Facebook и Instagram, като най-често използвани и от студентите на УНСС и от студентите от Софийски университет.

Избраните качествени методи не са самоцелни. Те съответстват на проблематиката на дисертационния труд. Лонгитудно проведеното наблюдение в рамките на 7 годишен период от 2012-2019 г. дава възможност на дисертанта да добие относително пълна представа за настъпващите промени в интересите, нагласите и социалните взаимодействия на изследваните лица, да проследи промените в социалните контакти с поглед навътре и извън кръга на семейството им, да си осигури стабилна база за аргументиране и верификация. Обективно наложилото се прилагане и на нетнографски метод за изследване на лицата в социалните мрежи, поради Covid-19 епидемията, дообогатява изследователската методология на дисертанта. В цялостния си вид теренното изследване е осъществено в рамките на 84 месеца наблюдение в София, Ловеч, Плевен и Велико Търново.

Дисертантът изхожда от няколко **хипотези**.

Първата хипотеза е, че силата на социалния капитал оказва влияние върху ангажираността на изследваните лица в гражданския и политическия живот, независимо дали е спорадична или продължителна.

Допълнителна хипотеза е, че доверието и социализиращите предпочитания на студентите все още са повлияни от семейния дискурс за комунизма и смяната на режима но и все повече от дискусиите с приятели, в реалния или виртуалния свят.

Друга хипотеза е, че социалният капитал сред студентите не се е развил отвъд социалните „силози“ на доверие и взаимодействие, базирани на родство, училище или работа.

Избраната методология и изследователски период позволява постигането да задълбочени научни изводи и анализи, които биха били още по- категорични, ако изследваните случаи биха били по-голям брой.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Обвързването на моделите на социално взаимодействие между изследваните лица с гражданските им позиции и поведения, е базирано върху дихотомията доверие/недоверие. Изборът е особено релевантен, тъй като се имат предвид търсения в областта на ценности и социален капитал, влияния на родителство, приятелския кръг, социалната среда и пр.

Първа глава представлява теоретико-методологичната платформа на избраната тематика и се основа на теоретизацията на релевантно включени взаимодействащи си предметни области в триъгълника: социален капитал – семейство – социална

среда. Дисертантът не пренебрегва по-широката концепция на Hicks за човешки капитал, но се оповава на описанието на социалния капитал от Bourdieu и Putnam както и на Torsello и Попова в контекста, специфичен за Източна Европа. Има предвид и идеите на Дюркхайм за стойността на живота в групи, като противоотрова на аномията, и концепцията за индивидуализация на Allport. Използва концепцията на Бурдийо за класификацията на капитала - включваща социалния, икономически, политически и културен капитал, разграничението между социалния капитал и човешкия капитал. Специален обект на аналитично внимание е отделено и на Коулманн (1988)- на фокуса му върху самите социални групи, включително техните структурирани единици - семейства или домакинства; или институционална среда - клубове и асоциации, независимо дали са граждански, спортно ориентирани, политически и пр. Специално аналитично внимание отбелязва и към приносите на съвременните български автори Ракаджийска, Ковачева, Христова, Кабакчиева, Митев, Кабаиванов, Канев , както и на по-ранни български изследователи – Чавдар Кюранов и Захари Стайков и др.

За да определи **естеството**, силата и продължителността на социалния капитал и на моделите на социализиране на респондентите, в дисертационния труд авторът се оповава концептуално на изведените 3 групи социален капитал на Уулкок от 1998 г , а именно на „**bonding** (обвързващ), **bridging** (**мостов**) и **linking** (**съединяващ**) капитал“ (Woolcock, 1998 г.), като третата подгрупа - „съединяващ капитал“, не се разглежда, поради нерелевантност към обекта на изследване.

Като продължение на първа глава е втора глава, където основен акцент е поставен върху , разкриване на необходимостта и конкретиката на проведеното лонгитудно етнографско наблюдение. Останалите две глави представят богатството от резултати и анализи от проведеното изследване, разделени в две части. В първата се анализира социалния контекст на изследването – България като държава и нация. Във втората част – резултатите, получени от самото изследване.

Направени са изследвания и анализ на спояващия капитал на студентите в рамките на семейството и близки приятели от структурата на социалния капитал на Woolcock, Направени са изследвания и анализи и на мостовия капитал - други приятели, съседи и колеги от работното място. Резонно авторът е изходил от факта, че граждански действия се изграждат и проявяват в рамките на конкретни социални групи (напр. предизборни митинги, обществени протести, стачки, блокади, разпространение на петиции и др.). Проучено е и състоянието на отношенията както на изследваните лица в

реалния живот, така и в социалните медии. Намерението му е било да установи дали груповото лидерство и социалните медии оказват влияние върху създаването на социален капитал в специфични среди, извън периметъра на близки, приятели и семейство.

Аналитичните инструменти, които са използвани от дисертанта са няколко типа анализи: езиков анализ; пространствен анализ; визуално осъзнаване, внимание, анализ на социални медии. Чрез тях се осъществява тълкуване на използвания език на респондентите, на тяхното поведение и нагласи; на отношението им към семейство и семеен произход, към обхвата, естеството и времето на социализирането; на визуалното им внимание и съпричастност към обществени събития, сгради и пространства, на мобилността им – включително техните граждански действия в публичното пространство.

Освен всичко постигнато в дисертацията се повдигат и нови въпроси, насочени към бъдещи изследвания.

Авторът разкрива, че 30 години след падането на комунистическия режим в България, една „висока степен на недоверие продължава да възпрепятства трайното формиране и поддържане на по-широки мостови кръгове и отношения сред студентите и завършилите в София, които едва или изобщо познават живота при комунизма. Това продължаващо недоверие един към друг и в частност към граждански и политически участници, от своя страна, възпрепятства устойчивата гражданска и политическа активност сред софийските студенти.“

В дисертационния труд се открояват приноси, които надхвърлят получените резултати от преди провеждани изследвания върху сходна тематика.

Дисертантът открива и потвърждава от своеобразен нов ъгъл и вече съществуващи концепти. Става дума за откриването и потвърждаването на това, че „семеиният, социално-икономически произход и семеиният разказ за миналото са „фактори, които са свързани с нивата на ангажираност с гражданския и политическия живот, и че все още играят роля при формирането на интереса на студентите към гражданския и политически живот. Открива, че липсата на устойчиво лидерство сред студентите и липсата на вдъхновение от неправителствени организации и политически лидери за студенти и завършили, играят роля за ограничаване на участието в гражданските процеси и го свеждат до спорадични участия в протести без продължителна активност. Установява, че макро- и микро-пространствените фактори влияят върху обхвата, стабилността и оцеляването на социалния капитал на студентите във времето и

т.н. Откроява близостта и достъпността на местата в градското пространство като важна предпоставка за задействането на интереса на учениците към граждански и политически събития, че поддържането на интереса с течение на времето зависи много от всяко видимо лидерство сред групите. Откроява, освен това, че за завършилите студенти, мястото на пребиваване, след като вече са започнали работа, е изиграло основна роля в поддържането на контакти с други завършили студенти от същата университетска среда. Открива, че близостта на тяхното местоживеене до публичните институции изиграва положителна роля за поддържане на интереса им към политическия живот.

В допълнение към акцентиранияте категории социален капитал, като спояващ и мостов капитал, дисертантът открива една нова категория, наречена от него **гъвкав капитал** в рамките на социалния капитал. Има предвид краткосрочното потенциално прекомпозициониране за участие в различни кръгове сред студентите, в зависимост от преследваните цели и съответното обратно връщане.

Открива и, че семейните разкази за българската митология съдържат известен потенциал за влияние върху структурата на социалния капитал и върху участието в гражданския и политически живот. Включвайки в анализите си и периода на пандемията, дисертантът открива, че в кризисни времена студентският социален капитал се свежда до лични контакти с разширеното семейство и приятели до голяма степен и се замененя от онлайн или телефонни контакти.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В автореферата на дисертационния труд Люсиен Петерс е описал детайлно своите научно и научно-приложни приноси. Приносите са действителни и ги приемам.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът Лусиен Петерс отговаря на дисертационния труд. В него са отразени всички изискуеми елементи и представя обстойно своите цели, методи, хипотези и постигнати резултати, както и научните приноси и публикации в научното пространство

6. Оценка на публикациите

Дисертантът има 3 публикации по темата на дисертационния си труд:

1.Peters, Lucien (2021). Students' Social Capital, Social Space, and Civic Life in Sofia. In: *UNWE Research Papers*, 3/2021, 111-141. <http://unwe-research-papers.org/bg/journalissues/article/10404>; 2..Peters, Lucien (2021). Social Media Ethnographic Methods. The Virtual World, Real-Life Pandemic Disease and the

Ethnographer. In: *Newmedia21.eu. Медиите на 21 век: Онлайн издание за изследвания, анализи, критика* [online], 02 юни 2021. <https://www.newmedia21.eu/analizi/social-media-ethnographic-methods-the-virtual-world-real-life-pandemic-disease-and-the-ethnographer>; 3. Peters, Lucien. (2021). The Role of Space in the Creation of the Social Capital of Sofia Students Before the Novel Coronavirus Pandemic. In: *Postmodernism Problems*, 11(2), 137-156. <https://doi.org/10.46324/PMP2102137>. Трите публикации са в релевантни научни издания и показват сериозна публикационна активност.

7. Бележки

Основната ми бележка е свързана със заглавните страници на автореферата и дисертационния труд, относно изведената констатация, че се придобива образователната и научна степен „Доктор“ върху цялото научно направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата, изписано като научна специалност, а не върху конкретната научна специалност Социология, както е записано в Заповедта за зачисляване на докторанта.

8. Заключение

Пред нас е една много добре разработена дисертация, която сама по себе си е принос в българските изследвания по темата. Независимо от това, че дисертантът е предвидил и използвал етнографски методи, поради което като социолог би трябвало да съм резервирана, (качествените методи в социологията са приложими и в социалната антропология, етнография и пр.) чувствам в себе си задължението да споделя, че се запознах с един високо качествен дисертационен труд и като подход, и като реализация.

Именно високите положителните качества на труда ми дават основание да предложа на членовете на Научното жури към катедра Икономическа социология в УНСС да гласуват с „Да“ за придобиването на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.1. „Социология, социална антропология и науки за културата“, научна специалност Социология на Лусиен Петерс.

Рецензент:

Проф. д н Добринка Станчева Пейчева

24.05.2022 г

Гр.София

REVIEW

From Prof. Dobrinka Stancheva Peicheva, Department of Sociology at the Faculty of Philosophy, Southwestern University, Blagoevgrad

Subject: dissertation for the award of educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Sociology."

Grounds for submitting the review: participation in the composition of the Scientific Jury for the defense of the dissertation based on Order UNWE №1034 from 15.04.2022 of the Vice-Rector for Research and International Cooperation

Author of the dissertation: Lucien Peters

Dissertation topic: Students' social capital, social space, and civic life in Sofia

Scientific consultant: Assoc. Prof. Dr. Katya Zhivkova Mihailova

1. Information about

Ph.D. student

Lucien Peters was a Ph.D. student in the doctoral program SOCIOLOGY at the Department of Economic Sociology, Faculty of General Economics of UNWE in the scientific specialty "Sociology", professional field 3.1. Sociology, Anthropology, and Cultural Sciences ", according to the Order of the Rector of the University of National and World Economy № 2870 / 27.11.2020.

- Brief biographical reference

Ph.D. student Lucien PETERS is a citizen of Luxembourg - retired in 2020.

He graduated from Exeter University, UK: Master of Finance - 1988 and George Mason University in the USA - Bachelor's degree in Satellite Broadcasting - 1987.

- Academic and other positions held so far (including positions outside universities or research organizations).

Lucien PETERS has worked in the European Parliament (EU) L-2929 Luxembourg as a Management Adviser in the Office of the Secretary-General (SG) on operational and reputational risk management, strategic plans, annual work programs; implementation of audit

recommendations, etc. He has also worked in the European Region of the World Health Organization (WHO) DK-2600 - Copenhagen as Deputy Director, Administration, and Finance and in the European Commission (EU) L-2920 Luxembourg as Budget Adviser and EU debt, etc.

Lucien PETERS is a founding partner of SES - Société européenne des satellite (Astra Satellites)

Speak German (C2), French (C2), English (C2), and Bulgarian (A1)

He has not held any academic position so far.

- Brief information about the implementation of the individual plan:

The individual plan of the doctoral student has been fulfilled, and all the exams set in it have been successfully passed. Has an active publishing activity in the period of doctoral studies, meeting the legal requirements.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation presented by the doctoral student on "Students' social capital, social space, and civic life in Sofia" is structured in four chapters, an introduction and conclusion, and appendices in a volume of 153 standard pages.

The dissertation is a crossroads between ethnographic, socio-anthropological, and sociological research for the study of youth, related to the creation, construction, and maintenance of social capital.

At the beginning of the review, I will allow myself to share my satisfaction with the well-applied ethnographic and at the same time, multidisciplinary approach to the topic of the dissertation, given the specialization of the department in which the doctoral student is enrolled.

Based on developments in ethnographic research, I could say that the proposed text is well structured, with relevant purpose, methodology, hypotheses, and analysis.

Based on a longitudinal research basis, the dissertation reveals an additional value because the longitudinal nature of the author's argumentation is built on long-term research and allows a high degree of confidence in the results achieved.

The purpose, tasks, subject, object, and research methods are relevant.

The dissertation aims to investigate whether the reasons for low levels of participation of young adults with higher education in Bulgarian civic life in Bulgaria after 1980, including

frustration with politicians and public institutions, doubts about the veracity of media reports and low levels of trust in civic and political actors are still valid today.

The object of the dissertation is mainly current and graduate students in the last seven years in Sofia and, to a lesser extent, graduates living outside Sofia, with the intention to trace their participation in civil and political processes.

As described by the author, the observed group of young adults includes students and recent graduates of both sexes, aged 19-36 years at the beginning of the observation period. The members included are from the so-called Millennial generation, born between the 1980s and the mid-1990s. Some informants were born on the edge between the end of the millennium and the beginning of the so-called Z-generation (after 1995), while others graduated from the university during the late communist period and witnessed the last years of the old communist regime and the subsequent change.

Some of the respondents are at the upper end of the age range (i.e., they graduated from university in the early and mid-30s) and are among the last generation to spend 1-3 years in the communist youth movements Chavdarche and Pionerche, t. is. during the dying days of the Communist government in the late 1980s, while others had heard only from family and older friends about communist times and the period of "change" (of the regime) in the early 1990s.

The subject of the dissertation is the interactions between persons from several social circles to reveal their potential for influencing the structure of social capital and participation in the civic and political life of young people: family, circle of friends, geographical area, family stories, etc. This refers to the very structure of students' social capital - their bonding capital (family and close friends) and their bridging capital (other friends, neighbors, and colleagues), as it has been found that civic action takes place mainly within social groups (eg, pre-election rallies, public protests, strikes, blockades, distribution of petitions, etc.).

The dissertation places particular emphasis in its subject area on the geographical space and its influence. Explores how strongly, along with family and friends, is the influence of the geographical space in which students and graduates reside and socialize. Explores the extent to which it can affect the structure and maintenance of their social capital and the extent to which this spatial environment can influence to provoke students' interest in civic and political life in Sofia.

The "introduction" of social circles and the spatial geographical environment in the subject area of research on the socialization of selected respondents in Sofia and Bulgaria to highlight their possible influence on their participation in civic life is also a relevant research intention.

The dissertation uses several methods to achieve its goals.

First, longitudinal ethnographic observation of students from higher education institutions in Sofia has been chosen as the main research method. The second method is a semi-structured interview, and the third is "life stories" conducted in informal settings with representatives of the generations after 1980. To determine the spatial settings of the socialization of students in Sofia, mental mapping is used as a fourth method for tracking student movements, group composition, gatherings, and visual identification of civic buildings and places.

The author conducted a follow-up of young urban residents with higher education in Sofia within seven years. The targets have visited or have visited in the last 3-10 years one of the two major universities in Sofia - the University of National and World Economy (UNWE) and the old Sofia University (SU). Some students and recent graduates have spent a semester abroad, mainly in Germany and the Netherlands, in the context of the EU's Erasmus program, while others have moved from other Bulgarian universities in Sofia. Some researchers were students during, part of, or throughout the observation period, while others graduated from university after 2000, i.e., they had their socialization and education mainly in the post-communist era. The observations also focused on students and graduates living in the wider center of Sofia, including those living in some remote neighborhoods such as Knyazhevo. Most of the students come from middle-income and higher-income families. Only two come from working-class families or so-called "blue collars". 15 is the total number of informants. The surveys were conducted both in real life and through social media. The social media platforms that are monitored are Facebook and Instagram and are most often used by both students of UNWE and students of SU.

The selected quality methods are not an end in themselves. They correspond to the issues of the dissertation. Longitudinally conducted observation over seven years from 2012 to 2019 allows the dissertation to get a relatively complete picture of the changes in the interests, attitudes, and social interactions of the subjects, to track changes in social contacts with a view inside and outside the circle to their family, to provide a solid basis for argumentation and verification. Due to the Covid-19 epidemic, the objectively necessary application of a netnographic method for researching people on social networks enriches the research methodology of the dissertation. The field survey was carried out within 84 months of observation in Sofia, Lovech, Pravets, and Veliko Tarnovo.

The dissertation is logically based on several hypotheses.

The first hypothesis is that the strength of social capital affects respondents' engagement in civic and political life, whether sporadic or long-term.

An additional hypothesis is that students' trust and socializing preferences are still influenced by the family discourse on communism and regime change and increasingly by discussions with friends in the real or virtual world.

Another hypothesis is that social capital among students has not developed beyond social "silos" of trust and interaction based on kinship, school, or work.

The chosen methodology and research period allow for in-depth scientific conclusions and analyses, which would be even more definite if the number of cases studied was higher.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

Linking the models of social interaction between the respondents with their civic attitudes and behaviors is based on the trust/distrust dichotomy. The choice is particularly relevant as it considers the demands of values and social capital, the influences of parenthood, circle of friends, social environment, etc.

The first chapter represents the theoretical and methodological platform of the chosen topic and is based on the theorizing of relevantly included interacting subject areas in the triangle: social capital - family - social environment. The dissertation does not disregard Hicks' broader concept of human capital. Still, it relies on the description of social capital by Bourdieu and Putnam and Torsello and Pappova in a context-specific to Eastern Europe. He also has in mind Durkheim's ideas about the value of living in groups as an antidote to anomie and Allport's concept of individualization. Uses Bourdieu's concept of the classification of capital - including social, economic, political and cultural capital, the distinction between social capital and human capital. Special attention is paid to Coleman (1988), focusing on social groups themselves, including their structured units - families or households; or institutional environment - clubs and associations, whether civic, sports-oriented, political, etc. Special analytical attention is paid to contemporary Bulgarian authors Rakadzhiyska, Kovacheva, Hristova, Kabakchieva, Mitev, Kabaivanov, Kanev, and well as more early Bulgarian researchers - Chavdar Kyuranov and Zahari Staykov and others.

To determine the nature, strength, and duration of social capital and the models of socialization of the respondents, in the dissertation, the author relies conceptually on the three groups of social capital of Woolcock from 1998, namely bonding, bridging and a third subgroup, "**linking capital**", which is not examined, as it refers to hierarchical settings, for instance in the workplace.

As a continuation of the first chapter is the second chapter, where the main emphasis is placed on revealing the need and specificity of the longitudinal ethnographic observation. The other two chapters present the wealth of results and analysis of the study, divided into two parts.

The first one analyzes the social context of the research - Bulgaria as a state and a nation. In the second part - the results obtained from the study itself.

Research and analysis of the bonding capital of students within the family and close friends of the structure of social capital of Woolcock have been made. Research and analysis of bridge capital - other friends, neighbors, and colleagues from the workplace.

Reasonably, the author proceeded from the fact that civic actions are built and manifested within specific social groups (e.g., election rallies, public protests, strikes, blockades, distribution of petitions, etc.). The state of the relations of the surveyed persons in real life and in social media was also studied. His intention was to find out whether group leadership and social media influence the creation of social capital in specific environments outside the perimeter of relatives, friends, and family.

The analytical tools used by the Ph.D. student are several types of analysis: language analysis, spatial analysis, visual awareness, attention, and social media analysis. They are used to interpret the language used by the respondents, their behavior and attitudes; their attitude to family and family origin, the scope, nature, and time of socialization; their visual attention and empathy for public events, buildings, and spaces, their mobility - including their civic actions in public space.

In addition to everything achieved in the dissertation, new questions are raised for future research.

The author reveals that 30 years after the fall of the communist regime in Bulgaria, a "high level of mistrust continues to hinder the lasting formation and maintenance of wider bridges and relationships among students and graduates in Sofia who know little or nothing about communist life. This continuing distrust of each other and of civic and political actors in particular, in turn, hinders sustainable civic and political activism among Sofia students. "

Lucien Peters highlights contributions that exceed the results from previous research on similar topics; he discovers and confirms from a new angle already existing concepts. It is about finding and reaffirming that "family, socio-economic background, and family history are" factors linked to levels of engagement in civic and political life. They still play a role in shaping students' civic and political life interests. He found that the lack of sustainable leadership among students and the lack of inspiration from NGOs and political leaders for students and graduates played a role in limiting participation in civil proceedings and reducing it to the sporadic involvement in protests without prolonged activity. He found that macro- and micro-spatial factors affect the scope, stability, and survival of students' social capital over time. Highlights the proximity and accessibility of places in urban space as an important

prerequisite for triggering students' interest in civic and political events, that maintaining interest over time depends very much on any visible leadership among groups. He also points out that for graduates, the place of residence, after they have already started work, has played a vital role in maintaining contact with other graduates from the same university environment. Lucien Peters found that the proximity of their place of residence to public institutions played a positive role in maintaining their interest in political life.

In addition to the emphasized categories of social capital, such as bonding and bridge capital, the Ph.D. students discover a new category, which he calls flexible capital within social capital. It refers to the potential short-term recomposition for participation in different circles among students, depending on the goals pursued and the corresponding return.

He also discovered that family stories about Bulgarian mythology contain some potential for influencing the structure of social capital and participation in civic and political life. In his analysis of the pandemic period, Lucien Peters finds that in times of crisis, student social capital is reduced to personal contact with extended family and friends to a large extent and is replaced by online or telephone communications.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

In the abstract of the dissertation, Lucien Peters described in detail his scientific and scientific-applied contributions. The contributions are relevant, and I accept them.

5. Evaluation of the abstract

The abstract by Lucien Peters corresponds to the dissertation. It reflects all the required elements and presents in detail its objectives, methods, hypotheses, and results achieved, as well as scientific contributions and publications in the scientific space.

6. Evaluation of publications

The dissertation has three publications on the topic of his dissertation:

1. Peters, Lucien (2021). Students 'Social Capital, Social Space, and Civic Life in Sofia. In: UNWE Research Papers, 3/2021, 111-141.

<http://unwe-research-papers.org/bg/journalissues/article/10404>

2. Peters, Lucien (2021). Social Media Ethnographic Methods. The Virtual World, Real-Life Pandemic Disease and the Ethnographer. In: Newmedia21.eu. 21st Century Media: An Online Edition for Research, Analysis, and Criticism, June 2, 2021.

<https://www.newmedia21.eu/analizi/social-media-ethnographic-methods-the-virtual-world-real-life-pandemic-disease-and-the-ethnographer>

3. Peter, Lucien. (2021). The Role of Space in the Creation of the Social Capital of Sofia Students Before the Novel Coronavirus Pandemic. In: Postmodernism Problems, 11 (2), 137-156. <https://doi.org/10.46324/PMP2102137>.

The three publications are in relevant scientific journals and show serious publishing activity.

7. Notes

My main remark is related to the title pages of the abstract and the dissertation, regarding the claim that the educational and scientific degree "Doctor" is obtained in the whole scientific field 3.1 Sociology, Anthropology and Cultural Sciences, and not on the specialty "Sociology", as recorded in the Order for enrollment of the doctoral student.

8. Conclusion

We have before us a very well-developed dissertation, which is a contribution to Bulgarian research on the subject. Despite the fact that the dissertation foresaw and used ethnographic methods, which is why I should be reserved as a sociologist (quality methods in sociology are also applicable in social anthropology, ethnography, etc.) I feel obliged to share that I was introduced to a high-quality dissertation work both as an approach and a realization.

These high positive qualities of the dissertation work are my considerations to suggest to the esteemed members of the Scientific jury to decide to award Lucian Peters the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.1. Sociology, Social Anthropology, and Cultural Sciences scientific specialty " Sociology."

Reviewer:

Prof. D Sc. Dobrinka Stancheva Peicheva

24.05.2022

Sofia